

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵਿਜ਼ਨਲ

ਐਚ. ਆਰ ਖੰਨਾ ਜੇ.

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਜੇ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਰ।

1964 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਨੰ. 112।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V) - ਐੱਸ. 233, 235 ਅਤੇ 1965

239—ਐੱਸ. 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਐੱਸ. 25, ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ—ਕੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

302, IP.C. ਦੇ ਤਹਿਤ, 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਬੰਦੂਕ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ S. 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੀਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 3 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਬੰਦੂਕ ਮੁੜ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਬੰਦੂਕ ਕਤਲ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 302, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਅਤੇ ਅੰਨਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਕੋਰਸ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਹੀਂ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 235 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 239 ਦੀ ਧਾਰਾ (d) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿ ਕੀ ਕਈ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਇੰਨੇ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਉਪ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ

ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਬੰਦੂਕ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਤਲ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਜੁਰਮ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 233 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਭਟਿੰਡਾ, ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 25 ਅਗਸਤ, 1964 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੀਮੋ ਨੰਬਰ, 361 ਦੇ ਨਾਲ, ਮਿਤੀ. 4 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੌਂਪਣਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਐਮ ਕੇ ਮਹਾਜਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਜਵਾਬਦਾਰ ਲਈ।

Arjun Singh
v.
The State

SIS

PUNJAB SBRIK [VOL. XVHI-(1)]

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਖੰਨਾ, ਜੇ.-ਠੀਆ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ

- ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਇਸ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਮਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। 1964. ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਤਹਿਤ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿੰਡ ਤੁੰਗਵਾਲੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੱਜੀ ਛਾਤੀ ਅਤੇ ਬਾਂਹ 'ਤੇ ਲੱਗੀ। ਉਹ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੰਡਾਸਾ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1964 ਨੂੰ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸੱਤ ਕਾਰਤੂਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੰਦੂਕ, ਜੋ ਕਿ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਉਸ ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ।

ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 302, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਝਗੜਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਚੱਲਿਆ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਮਿਟਿੰਗ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302

ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।
 , ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, ਉਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ. ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ
 25 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ^{Khanna, J.}
 ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ
 ਨੂੰ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ
 ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਗਲਤ ਸੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ
 ਅਦਾਲਤ. ਇਸ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ
 ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ
 ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ
 ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣ। ਧਾਰਾ 302, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀ।

ਮੈਂ ਜੈਮਦ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ
 ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 302, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ,
 ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ
 ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦੋਵੇਂ ਜੁਰਮ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ
 ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 233 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ
 ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕੇਸ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ
 234, 235, 236 ਜਾਂ 239 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ
 ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 234 ਅਤੇ 236 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ
 ਇੱਕ ਹੀ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 302, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਅਤੇ
 ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
 ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 235 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 239 ਦੀ ਧਾਰਾ (d) ਵਿੱਚ
 ਦੋਸ਼ੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ
 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਕਿ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਬੰਦੂਕ ਕਤਲ
 ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ
 ਕਤਲ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਢੁਕਵੀਂ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 302, ਇੰਡੀਅਨ ਪੋਨ ਅਲ
 ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਖੋਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ
 ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਅਤੇ ਬੰਦੂਕ ਦੀ
 ਬਰਾਮਦਗੀ ਇੱਕੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਰੀਜ਼ਿਊਮ ਤੋਂ ਪਤਾ
 ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਕਤਲ 31 ਮਾਰਚ, 1964 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ 3
 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1964 ਨੂੰ ਬੰਦੂਕ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ
 ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ
 ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੀ ਕੋਈ
 ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ

Arjun Singh

v.

The State

ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302, ਜੋ ਕਿ 31 ਮਾਰਚ, 1964 ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1964 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਈ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕੋ ਹੀ ਫ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ.. ਦੇਖਣਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਤ ਹਨ-ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਠ-ਦੇਣ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਵੱਲ ਵੀ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨੂਰ ਖਾਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (1), ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 307, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 115, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 302, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। - ਐਕਟਿਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋ ਬੰਦੂਕ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਚਨਬੱਧ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ, ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 302, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਕੇਡ। ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮਿਟਿੰਗ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ। ਅਜਿਹਾ, ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੋ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਖੋਜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬੀ. ਆਰ. ਟੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ